

Franco di
Francescantonio,
director i dramaturg
italià de reconegut
prestigi internacional,
s'ha capbussat en
l'obra poètica i plàstica
de Joan Brossa per
recuperar les essències
i les substàncies més
exquisides que
va deixar-nos, com a
preuada herència,
l'estimat poeta català.
Entrar en el
'Món Brossa'
ha significat per a
Francescantonio
conèixer, des de dins,
les entranyes de la
creació i del fet artístic.

“Sóc un bon lladre!”

Com es produeix el fet que un destacat home del teatre italià com vostè entri en contacte amb l'obra d'un poeta català contemporani com Joan Brossa?

—Es tracta d'un motiu de caràcter pràctic: m'ho van proposar. Va ser concretament Domènec Reixach, des de la direcció del Teatre Nacional de Catalunya, que va oferir-me aquest projecte per desenvolupar-lo lliurement i segons el meu criteri i sensibilitat. Però és evident que també hi ha hagut altres motius pels quals he decidit entrar en aquest fascinant univers brossià. Penso que, essencialment, sento una gran afinitat amb el treball de Brossa pel que fa al seu desig de tractar diferents llenguatges, de la mateixa manera que jo he estat al llarg de la meua carrera un actor que mai no ha conreat només la prosa, sinó que també s'ha enfrontat amb el repte de la poesia, ell teatre-dansa, la música, el teatre musical... Per tot això, vaig començar a sentir-me de seguida com si fossa a casa meua.

—Sovint s'ha dit que Brossa sabia interpretar com ningú qualsevol detall de la vida quotidiana des d'una perspectiva poètica.

—Exacte, com si encara fóssim criatures, amb aquella capacitat de descobrir-ho tot cada dia amb sorpresa renovada. Precisament per ser al més autèntic possible a l'hora de tirar endavant aquesta visió del món brossià, vaig voler que fossin els actors mateixos els que escol·lissin el propi objecte, el propi poema, els propis instruments musicals, cada gest...

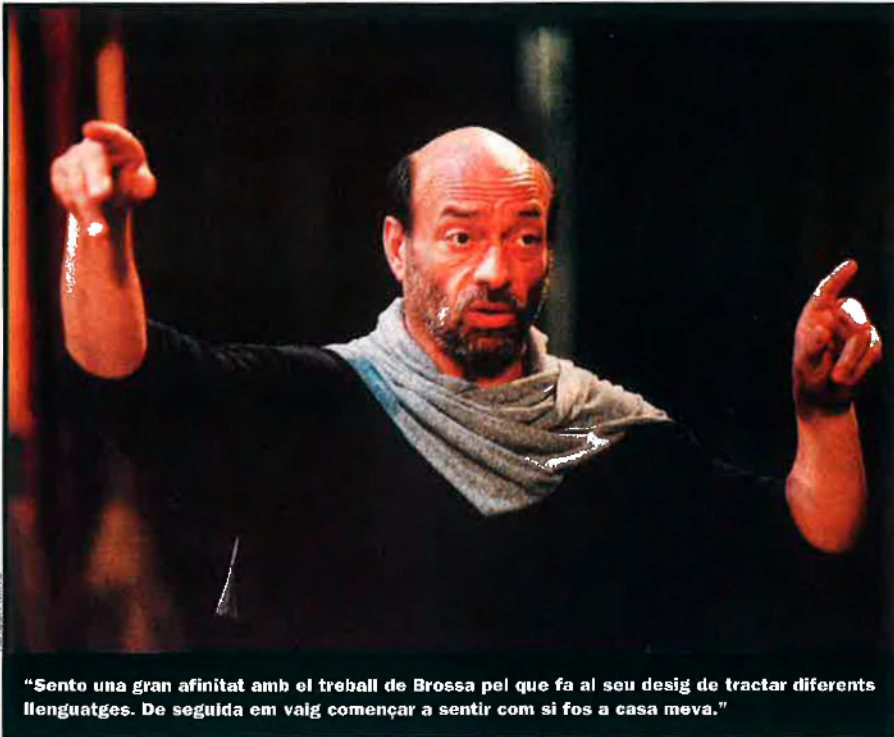
—Quina va ser la primera porta que

vostè va haver de creuar per poder accedir professionalment en el teatre?

—De fet, tot plegat va començar d'una manera molt natural! Mai no he estat un *figlio d'arte* (és a dir, que ni els meus pares ni els meus avis no es dedicaven a la faràndula), i la veritat és que quan era jove vaig tenir ben poques oportunitats per poder anar al teatre. Ara bé, sempre he sentit una gran passió per l'art en termes generals. Vaig fer els meus estudis al Liceo Artistico, després vaig passar per una acadèmia de belles arts i fins i tot em vaig diplomiar en escenografia i vestuari a Florència. Des que era un marrec, quan em demanaven què voldria ser quan fos gran, sempre deia que o metge o bé actor. Recordo que em vaig fer un fart d'anar al cinema. El meu company de pupitre a l'escola era el fill del propietari de l'únic cinema que hi havia al poble on aleshores vivia. D'aquella manera, amb l'excusa d'anar a fer els deures a casa del meu amic, em refugiava darrere la màquina cinematogràfica (com aquell nen que surt al film *Nuovo Cinema Paradiso*, de Giuseppe Tornatore) i així vaig poder veure un munt de films. Pel que fa específicament al teatre, mai no en vaig estudiar d'una manera reglada ni acadèmica, així com tampoc mai no he hagut de passar pel suplici de cap càsting per obtenir un paper.

—Tal com ha dit, vostè prové del món de les arts plàstiques, d'un àmbit estrictament visual i circumscrit al dibuix, la pintura, l'escultura... Quin és el pas que va haver de fer per entrar en l'art escènic?

—Quan em trobava a Florència fent un curs d'escenografia i vestua-

“Sento una gran afinitat amb el treball de Brossa pel que fa al seu desig de tractar diferents llenguatges. De seguida em vaig començar a sentir com si fos a casa meva.”

ri, vaig decidir optar per una sèrie de matèries que en aquell moment van semblar-me imprescindibles; així doncs, vaig estudiar direcció, dicció i interpretació. Eren assignatures col·laterals del curs que estava fent, però la veritat és que m’hi vaig llançar amb una gran passió des del primer moment. En aquella mateixa acadèmia vam crear un petit grup de teatre per anar aprenent mentre treballàvem. Era l’època en què estava de “moda” el teatre polític i social. D’aleshores ençà, sempre he pensat que el teatre ha de servir per a quelcom. Al llarg de la meua carrera com a actor he recorregut infinitat d’hospitals psiquiàtrics, escoles, places i carrers amb la intenció d’apropar sempre el teatre a la realitat.

—Confessa que s’ha passat la vida “robant”?

—Així ha estat sempre! La curiositat m’ha convertit en un lladre excel·lent. Des de molt jove mai no m’ha interessat comprar-me ni cotxes ni motos i sempre he invertit els quatre calés que tenia en altres coses que em motivaven molt més. De fet, recordo que em passava totes les vacances fent autoestop per poder

veure aquells primers espectacles de la Pina Baush o bé els primers muntatges de Patrick Cherou a París, encara que després hagués de dormir a sota d’un pont. El fet prioritari era poder assistir a l’estrena de la *Carmen* del gran Peter Brook i d’altres coses d’aquest estil.

Tot allò que avui sé ho he après així, robant, una mica d’aquí i una mica d’allà. Sí, és veritat, crec que sóc un bon lladre!

—Què en pensa, del concepte de “veritat”, pel que fa al món del teatre? Hi està a favor, en contra o senzillament en prescindeix?

—Sempre he pensat que cap tipus d’expressió artística no pot renunciar a assolir o a aspirar a un cert grau de “veritat”. La gent vol que els actors ens disfressem i juguem una estona, però finalment volen que els diem la veritat i que siguem sincers i honestos. Sempre he pensat que quan et poses una màscara pots afrontar amb molta més decisió la contundència de la veritat. Però de fet el teatre sempre ha tingut aquesta ambivalència entre veritats i mentides. Crec que el públic sempre s’ha fet la mateixa pregunta: aquesta gent està mentint o bé diu

la veritat? Bé, penso que això mai no tindrà una solució definitiva ni tampoc cal que la tingui...

—Quin és el seu diagnòstic pel que fa a l’actualitat del panorama del teatre?

—Avui el teatre a Itàlia, com també en molts altres països, viu una gran confusió de llenguatges. Sens dubte ens trobem enfront d’un bon moment, vitalista i engrescador, però hi ha massa “soroll de fons”. En el cinema ens passa una mica el mateix. Hem tingut grans noms com De Sica, Visconti, Rossellini, Fellini... És clar, després d’aquests, un excel·lent creador com Nanni Moretti, ha de lluitar molt per fer-se el seu petit lloc a prop de l’Olimp d’aquells déus, i no desaparèixer en aquest caos actual en què tots plegats vivim immersos.

—Creu que l’actual força dels mitjans de comunicació de masses i, en especial, el paper predominant i omnipresent que té la televisió, empobreix i amenaça l’univers dels actors?

—Definitivament, sí! Cada cop em preocupa més i més la gran influència i la confusió creixent que està creant el poder de la televisió. Penso que la imatge que tenim els actors està perdent prestigi en molts àmbits. Avui hi ha alguna gent que comença a confondre l’actor d’un film amb el protagonista del programa *Il grande fratello* (*Gran Hermano*) i això és molt perillós.

Abans tot era molt més ordenat, tot era al seu lloc. Ara aquesta confusió ha barrejat llenguatges i ha vulgaritzat en molts moments l’art i el fet artístic. El problema és que s’estigui produint aquesta barreja i que seguim a la mateixa taula els genis amb els farsans i els mediocres. No podem anomenar actor un tipus que fa l’anunci d’un detergent a la televisió. No és el mateix que un professional que treballa dur per poder interpretar Shakespeare. No hem de confondre territoris, i és per això que ens cal més que mai anomenar les coses pel seu nom.

David Escamilla